

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 22. 9. 2016

Číslo: Ročník 26 (2016), Číslo 3

Sekce: Jak na to?

Název článku: Handicap Friendly 3/4 - Opravdu klidné místo

Autor: Helena Hubatková Selucká

Zdroj: <http://www.svkhk.cz/Pro-knihovny/Zpravodaj-U-nas/Clanek.aspx?id=20160318>

Handicap Friendly 3/4 - Opravdu klidné místo

Helena Hubatková Selucká

CERNIŇÁKOVÁ, Eva et al. Rovný přístup - Standard Handicap Friendly: metodická příručka pro práci knihoven s uživateli s postižením. 1. vyd. Praha: Národní knihovna České republiky - Knihovnický institut, 2014, 92 s. ISBN 978-80-7050-641-7. Dostupné také z: http://ipk.nkp.cz/docs/Rovny_pristup.pdf

Knihovna musí o tom, že je otevřená a opravdu přístupná lidem se specifickými potřebami, dát vědět. V dnešní době nejčastěji prostřednictvím své webové prezentace, ale také pomocí jiných propagačních kanálů.

Zcela nezbytné je také, aby dlouhodobě budovala strategii s ohledem na čtenáře a návštěvníky se specifickými potřebami. To znamená i sledovat grantové výzvy a jakékoliv rozhodnutí o budoucnosti knihovny (ať už se jedná o vybavení či nákup fondu) zohledňovat ve směru této cílové skupiny.

Ve třetí části seriálu zaměřeného na to, jak udělat knihovnu Handicap Friendly, se zaměříme na její prostor a vybavení. V tomto bodu je zcela zásadní zohlednění individuálního přístupu ke čtenářským potřebám a dotazům. Většina osob se specifickými potřebami ocení pro kontakt s knihovnicí klidné, tiché, dobře osvětlené místo, nejméně se dvěma místy k sezení, jedno pro osobu se specifickými potřebami, druhé pro případného asistenta. Mělo by se jednat o místo, které je stranou ruchu výpůjčního procesu.

Prostor by měl být dobře osvětlený a přístupný. Tj. nemělo by se jednat o malý stůl, byť se třemi židlemi, zastrčený někde mezi regály. Je jasné, že v praxi, kdy knihovny bojují o každé místo, může být tento požadavek oříškem, ale jedná se o základ. Můžete si to připodobnit k situaci v bance, restauraci, jídelně či na poště, kdy je někdy těžké přes ruch veřejného prostoru získat potřebné informace. Pro osoby se sluchovým postižením je nutné mít infobod vybavený indukční smyčkou. (Na škodu ale není, pokud je toto zařízení i na dalších místech v knihovně, kde dochází k častému kontaktu se čtenáři.)

Musíme mít na paměti, že čtenáři chtějí přístup k fondům a informacím a zároveň někteří chtějí být i maximálně samostatní. Pokud mají zájem o využití asistence, je nutný onen vhodný prostor pro komunikaci, pokud chtějí být samostatní, je potřeba jim to umožnit. Osoby používající kompenzační pomůcky v podobě berlí ocení chodítko s přídatným košíkem, díky kterému si mohou dávat knihy do košíku i se samostatně pohybovat. Podobné pomůcky (připomínající nákupní vozíky v supermarketech) by mohly ocenit i matky s dětmi, v knihovnách by bylo však spíše vhodnější zapůjčení nosítka či vozíčku pro děti.

Pro všechny skupiny osob se specifickými potřebami je důležité, aby byl prostor vhodně a srozumitelně označen a navigace byla dostupná i ve výšce pro lidi na vozíku. Velmi často se pro odlišení prostoru a jeho zpřehlednění používají barvy. Stejně tak je potřebné, aby byl prostor maximálně „neměnný“, tj. čtenáře by neměly překvapit výstavní panely umístěné každý měsíc na jiném místě.

Přítom srozumitelná navigace se týká exteriéru i interiéru knihovny. V prvním případě se jedná o informace na webových stránkách knihovny o její dostupnosti městskou hromadnou dopravou, o možnosti parkování. Výrazně ale může pomoci i např. virtuální prohlídka budovy nebo popis jednotlivých oddělení. V případě interiéru se jedná o srozumitelnou navigaci k výtahu, toaletám, do jednotlivých oddělení i k vedení instituce.

Orientační systém by měl být nejen jednoduchý, ale i přizpůsobený potřebám čtenářů se specifickými potřebami. Důležitý je zároveň dostatečně veliký text s kontrastním pozadím. Pro osoby nevidomé je vhodné jej opatřit variantou v Braillově písmu.

V případě evakuace je nutné myslet i na osoby se sluchovým postižením, pro které jsou běžné rozhlasové hlásiče nepoužitelné: tady je řešením světelný maják v místnosti.

V dnešní době si nedovedeme představit knihovnu bez technického vybavení. Je však otázkou, zdali je nezbytně

nutné, aby knihovna disponovala všemi novými technologiemi určenými pro osoby se specifickými potřebami. Často jsou totiž tyto technologie dostupné i mimo knihovny. Přístup k wifi by měl být standardem. To ocení všichni čtenáři.

Řada knihoven vlastní zvětšovací lupy, které však mohou být nápomocny i jiným cílovým skupinám než jen osobám se zrakovým postižením. Ze zvukových knihoven je tedy možné je přemístit do běžného oddělení pro majoritu, aby zařízení byla dostupná širokému spektru zájemců o jejich využívání.

Prostor a vybavení – jednoduchost a přiměřenost s ohledem na potřeby našich čtenářů, to je cesta k přístupné, bezbariérové knihovně.

Kontakt na autorku: hubatkovaselucka@gmail.com

© 2000-2010 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz